Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Archeologia Powszechna: okres średniowiecza - wykład , PG_00200205		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2028/2029
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	3	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	5	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Joanna Dąbal	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	43.0	75

Cel przedmiotu	Zapoznanie studenta z podstawowymi problemami archeologii wczesnego średniowiecza ogólnoeuropejskiego i polskiego.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[ARCHL3_U03] Potrafi komunikować się z otoczeniem wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii oraz opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym, w tym materiały popularyzatorskie	Potrafi posługiwać się specjalistyczną terminologią opisując wyniki badań z okresu średniowiecza.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy typowe oraz wybrane problemy bardziej złożone z zakresu archeologii, a także opracowywać treści związane z dziedzictwem archeologicznym	Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczką ich analizę i syntezę, rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu archeologii średniowiecza.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii	Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii średniowieczna.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Potrafi brać udział w debacie – przestawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii średniowiecza.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_U06] Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole	Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_W03] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii Polski i powszechnej	Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii średniowiecza Polski i powszechnej.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

Problematyka wykładu
Przedstawienie podstawowych zagadnień dotyczących wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny na tle ogólnoeuropejskim oraz kultury materialnej wczesnośredniowiecznej Polski:
1. Pojęcie i chronologia wczesnego średniowiecza.
2. Etno- i topogeneza Słowian. Najstarsza faza kultury słowiańskiej.
3. Podziały plemienne wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny.
4. Podstawy bytu: pozyskiwanie i przetwórstwo surowców organicznych.
5. Podstawy bytu: pozyskiwanie i przetwórstwo surowców mineralnych.
6. Handel i systemy monetarne.
7. Archeologia osadnictwa. Osady struktury osadnicze i budownictwo.
8. Archeologia osadnictwa. Grody ewolucja sieci grodowej, budownictwo.
9. Pogańskie wierzenia Słowian i ich obrządek pogrzebowy.
10. Chrystianizacja Słowiańszczyzny zachodniej i jej archeologiczne ślady. Początki architektury monumentalnej na ziemiach polskich.
11. Pierwsze państwa słowiańskie.
12. Zachodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Merowingowie, Frankowie, Niemcy.
13. Północni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Normanowie.
14. Północno-wschodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Bałtowie i ludy ugrofińskie.
15. Południowo-wschodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Bizancjum, Kaganat Chazarski.
16. Południowo-wschodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: ludy koczownicze Wielkiego Stepu: Awarzy, Protobułgarzy, Węgrzy, Pieczyngowie, Połowcy.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Wiadomości z geografii i historii (historia wczesnego średniowiecza), umiejętność krytycznego porównywania różnych kategorii danych i wskazywania zależności.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
egzamin	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur	Buko A., Archeologia Polski wczesnośredniowiecznej, Warszawa 2005.Dulinicz M., Kształtowanie się Słowiańszczyzny Północno-Zachodniej, Warszawa 2001.Gieysztor A., Mitologia Słowian, wyd. 2, Warszawa 2007.Hensel W., Słowiańszczyzna wczesnośredniowieczna. Zarys kultury materialnej, Warszawa 1987

	Uzupełniająca lista lektur	M. Dulinicz (red.), Słowianie i ich sąsiedzi we wczesnym średniowieczu, Lublin-Warszawa 2003.H. Kocka-Krenz, W. Łosiński (red.), Kraje Słowiańskie w wiekach średnich. Profanum i Sacrum, Poznań 1998.Łosiński W., Pomorze Zachodnie we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczne, Poznań 2008.Łosiński W. (red.) Problemy chronologii ceramiki wczesnośredniowiecznej na Pomorzu Zachodnim, Warszawa 1986.Miśkiewicz M, Europa wczesnego średniowiecza V XIII wiek, Warszawa 2008.Paner H. (red.), Gdańsk wczesnośredniowieczny w świetle najnowszych badań archeologicznych i historycznych. Gdańsk 1998.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Etnogeneza i topogeneza Słowian	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.